

Plán rozvoje sportu v Jihočeském kraji

Plán rozvoje sportu v Jihočeském kraji byl schválen usnesením Zastupitelstva Jihočeského kraje č. 129/2018/ZK-13 ze dne 17. 5. 2018.

Zpracoval Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje v souladu s § 5 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu ve spolupráci s Jihočeskou krajskou organizací České unie sportu, Sportovní komisí Rady Jihočeského kraje a Jihočeským všesportovním kolegiem jako poradních orgánů Rady Jihočeského kraje.

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	VÝCHODISKA	2
3	POPIS VÝCHOZÍHO STAVU	3
3.1	Základní výchozí zjištění v oblasti sportu v ČR (Koncepce Sport 2025)	3
3.2	Charakteristika Jihočeského kraje v oblasti sportu	4
3.3	Statistické, sociologické, demografické údaje	5
3.4	Možnosti aktivního trávení volného času formou pohybových aktivit	6
3.4.1	Charakteristika podmínek pro rekreační i výkonnostní tělovýchovu a sport v Jihočeském kraji	6
3.4.2	Tělesná výchova a sport ve školách a školských zařízeních zřizovaných Jihočeským krajem i ve školách jiných zřizovatelů	10
3.4.3	Tělesná výchova a sport na vysokých školách v Jihočeském kraji	12
3.5	Tělovýchovné a sportovní spolky	14
3.6	Vrcholový a výkonnostní sport, příprava sportovních talentů	16
3.7	Podnikatelská činnost v tělovýchově a sportu	17
3.8	Ekonomické podmínky pro rekreační i výkonnostní tělovýchovu a sport v JČK	18
4	NÁVRH VÝCHODISEK PRO ŘEŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU	20
5	KONKRÉTNÍ PRIORITY PRO ORGÁNY KRAJE, PRO ORGÁNY OBCÍ I OSTATNÍ SUBJEKTY Z OBLASTI SPORTU	21
6	PŘÍLOHY	25

1 ÚVOD

Přiměřená pohybová aktivita patří k základním a určujícím faktorům ovlivňujícím zdraví a délku lidského života, kterou není možno jiným způsobem kompenzovat. Vzhledem ke stálému snižování přirozené fyzické zátěže u všech věkových skupin občanů je proto funkce tělovýchovy a sportu v současné době v jejich životě nezastupitelná.

Jako nejrozšířenější ze všech sociálních aktivit přispívá tělovýchova a sport ke vzniku demokratických sdružení občanů, vede je k aktivitě, toleranci, respektu a spolupráci. Aktivní způsob života zejména v tělovýchovné a sportovní oblasti patří mezi nejdůležitější a nejefektivnější součásti prevence drogové závislosti, alkoholismu, kriminality a dalších negativních sociálních jevů. Mnohým občanům se zdravotním postižením napomáhá v jejich snaze úspěšně se vyrovnat s jejich handicapem a v integraci do společnosti. Sport a tělovýchova jsou přínosem i pro ekonomiku regionu, bez významu není ani vliv sportovního průmyslu, služeb a organizací na počet pracovních příležitostí. Sport a tělovýchova, zejména vrcholový sport, jsou ve světě v posledních letech výrazně ovlivňovány komercializací, která souvisí s odměňováním účasti a výkonů špičkových sportovců, jejich mediální prezentací a následnou popularitou slučovanou s propagací a reklamou nejrůznějšího zboží. Příklady vrcholových světově populárních sportovců se stávají vzorem pro mládež a ostatní obyvatele k aktivnímu tělesnému pohybu. To je též jeden z důvodů, který vede vlády vyspělých zemí k vypracování sportovní politiky, která je zaměřena na zvyšování účasti obyvatel na nejrůznějších pohybových a sportovních aktivitách. Nabídky k aktivní účasti jsou zajišťovány nejen prostřednictvím sportovních klubů, ale i na regionální a komunální úrovni, kdy se nižší orgány státní a veřejné správy stávají koordinátory těchto aktivit v rámci svého regionu.

Povinnost krajů zpracovávat plány rozvoje sportu v kraji definuje § 5 písm. d) zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona obsahuje plán rozvoje sportu v kraji zejména vymezení oblastí podpory sportu, stanovení priorit v jednotlivých oblastech podpory sportu a opatření k zajištění dostupnosti sportovních zařízení pro občany kraje. Součástí plánu je také určení prostředků z rozpočtu kraje, které jsou nezbytné k naplnění tohoto plánu. Potřeba tvorby krajských plánů rozvoje sportu vychází z těchto zásad:

- Znění zákona reflektuje výrazný posun významu sportu, tělovýchovy a pohybových aktivit v programových dokumentech EU, který vychází zejména z faktu, že rozvoj lidské společnosti a vývoj pracovních technologií ve 21. století prakticky odstranil těžkou fyzickou práci a významně omezil rozsah fyzické práce vůbec, což se promítá do snížení obecné pohybové aktivity člověka a nezbytnosti toto snížení tělesného zatížení kompenzovat pohybovými aktivitami tak, aby nedocházelo ke zhoršování zdravotního stavu, snižování průměrného věku, zhoršování kvality života apod. v důsledku pohybové neaktivity.
- Tento posun k posilování významu sportu a pohybových aktivit vytváří výrazný prostor k rozvoji sportovního průmyslu.
- Spolková činnost a sport především jsou v současné době jedním

z nejvýznamnějších fenoménů společenského života obcí. Má prokázaný pozitivní vliv na pohybovou gramotnost, sociální soudržnost, zdraví, prevenci sociálně nežádoucích jevů, zušlechťování morálně volných vlastností jedince a kolektivu i aktivní trávení volného času.

- Základní jednotkou projevu sportovních aktivit jsou obce a společně se školským systémem tvoří základ této činnosti, z níž vyrůstá báze sportu výkonnostního a sportovní reprezentace České republiky, která je v péči státu.
- Stát (MŠMT) podporuje rozvoj sportovních aktivit v obcích na úrovni klubů, tělovýchovných jednot a dalších občanských spolků a sdružení, které mají za cíl rozvoj a podporu sportu i komunitního života obcí, formou každoročně vypisovaných cílených programů podpory sportu.
- Podpora státu je podmíněna a cílena do obcí, které podporují sport systémově a dlouhodobě.

2 VÝCHODISKA

Předkládaný dokument navazuje na Koncept rozvoje tělovýchovy a sportu v Jihočeském kraji (schválena usnesením Zastupitelstva Jihočeského kraje (dále jen „ZK“) č. 10/2003/ZK dne 11. února 2003, aktualizace opatření schválena usnesením ZK č. 340/2006/ZK dne 19. prosince 2006, dále jen „Koncept“). Zpracování plánu rozvoje sportu v kraji a zajištění jeho provádění ukládá krajům § 5, písm. d) zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona kraje v samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména

- a) zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- b) zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení,
- c) zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu,
- d) zpracovávají plán rozvoje sportu v kraji a zajišťují jeho provádění.

Plán rozvoje sportu v Jihočeském kraji (dále jen „Plán“) vychází jednak z výše uvedené Koncepte a dále mj. z následujících základních evropských a národních strategických dokumentů a legislativních předpisů:

- BÍLÁ KNIHA - BÍLÁ KNIHA O SPORTU, Brusel, 2007
- Evropská charta sportu, Rada Evropy, 1992
- Koncept podpory mládeže na období 2014 – 2020, MŠMT, 2014
- Koncept podpory sportu 2016 – 2025 SPORT 2025, MŠMT, 2016
- Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí, usnesení vlády ze dne 8. ledna 2014, č. 23
- Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon)
- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů

V souladu s „Koncepcí podpory sportu 2016-2025 – SPORT 2025“ (dále jen „Koncepce Sport 2025“) Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) vnímá Jihočeský kraj sport jako jeden z nástrojů **socializace člověka a rozvoje společenských vztahů** (význam vzhledem k problémům individualizace zájmů a atomizace společnosti, sociální stratifikace, spolupráce a týmová práce, přátelství vytvořená ve sportu, sdílené prožitky, patriotismus, vztah k místu a identita, hrdost a vlastenectví, šíření idejí fair play, rovnosti a spravedlivosti), **aktivní prevence proti civilizačním chorobám** (zdatný člověk má prokazatelně nižší nemocnost, větší odolnost i vyšší pracovní výkon), **prostředek seberealizace** (touha člověka zlepšovat se, dosahovat individuálních limitů, poznat sebe sama, koncentrovat úsilí a směřovat k cíli, překonávat překážky, spolupracovat, vyrovnat se s neúspěchem, aktivně naplňovat volný čas).

Plán zohledňuje hlavní priority Koncepce Sport 2025 a v rámci možností sportovního prostředí Jihočeského kraje (dále jen „JČK“) je jeho snahou tyto priority v maximální možné míře naplňovat. Jde především o zastavení poklesu tělesné zdatnosti dětí a mládeže, zastavení růstu nadváhy a obezity u dětí a mládeže, zvyšování úrovně pohybové gramotnosti, snižování ekonomické spoluúčasti rodin ve sportu, zajištění transparentnosti evidence a otevřenosti informací ve sportu, zajištění rovných příležitostí v oblasti sportu apod.

3 POPIS VÝCHOZÍHO STAVU

3.1 Základní výchozí zjištění v oblasti sportu v ČR (Koncepce Sport 2025)

- Pokles spontánních pohybových aktivit dětí na velmi nízkou úroveň, čímž klesá i celková pohybová aktivita dětí
- Dlouhodobé snižování zdatnosti dětí a mládeže
- Růst obezity, kritické pořadí v rámci zemí EU
- Snižování úrovně pohybové gramotnosti dětí a mládeže
- Nízká členská základna v organizovaném sportu ve srovnání s průměrem EU
- Nízké dotace státu, krajů i obcí ve srovnání se zeměmi EU
- Vysoká ekonomická spoluúčasť rodin na zajištění sportu dětí a mládeže
- Nedostatek sportovních zařízení, jejich vysoké stáří a špatný stav
- Potřeba asi 60 mld. Kč investic na obnovu sportovních zařízení v ČR
- Vysoká nejistota sportovních organizací v dotační politice, praktická nemožnost plánování
- Nedostatek kvalitních tréninkových podmínek, tréninkových akademií

- Pokles odbornosti, neexistence výzkumu ve sportu
- Trvalý odliv odborníků ze sportu
- Problémy spojení sportovní kariéry a vzdělání
- 70% pozitivních zpráv v zahraničí o ČR je spojeno se sportem a sportovci
- Problémy dobrovolnictví a zájmové trenérské činnosti
- Až 85% pohybových aktivit dětí je realizováno v EU na školách

3.2 Charakteristika Jihočeského kraje v oblasti sportu

V rámci provedené analýzy sportovního prostředí JČK lze kraj charakterizovat následovně:

a) silné stránky:

- v regionu existuje velký počet základních článků jednotlivých spolků z oblasti tělovýchovy a sportu, např. v roce 2017 to bylo v rámci ČUS (Česká unie sportu) – 1 316, AŠSK (Asociace školních sportovních klubů) – 195, ČOS (Sokolská župa Jihočeská) – 46, ČASPV (Česká asociace Sport pro všechny) – 39 apod.,
- vlastní iniciativou těchto spolků bylo ustaveno Jihočeské všesportovní kolegium tvořené předsedy 10 nejpočetnějších střešních organizací, které se zabývají tělovýchovou a sportem (jako 11. člen byl začleněn pracovník zastupující všechny ostatní organizace představující cca 1,5 % sportovců),
- jihočeský region má mimořádně příznivé podmínky pro provozování sportovních a tělovýchovných aktivit v přirozeném přírodním prostředí,
- hustá a poměrně dobře udržovaná síť turistických značených cest.

b) slabé stránky:

- slabá materiálně technická základna pro rekreační i výkonnostní sport (chybí větší počet sportovních hal, plaveckých bazénů u škol, větších školních tělocvičen, letních bezprašných hřišť, chybí specializovaná sportoviště pro jednotlivé druhy sportů),
- chybí dostatek udržovaných a náležitě technicky vybavených veřejně přístupných sportovišť,
- nízká motivace k mimoškolní sportovní činnosti i práci s mládeží a talenty ve výkonnostním sportu.

c) příležitosti:

- využití přírodního potenciálu jihočeské krajiny k vybudování uceleného systému pěších, cykloturistických a lyžařských turistických tras s možností propojení s Dolním a Horním Rakouskem i s Dolním Bavorskem,
- možnost zřizování půjčoven lodí, kol, lyží a dalšího sportovního vybavení nejen pro obyvatele kraje, ale i pro zvýšení cestovního ruchu s cílem prodloužení pobytu návštěvníků,
- využívání velkého množství vodních ploch pro letní i zimní sporty,

- možné zkracování pracovní doby a tím nárůst času využitelného pro sportovní aktivity,
- zvýšení propagačních aktivit cílených nejen na tuzemské občany, ale i zahraniční sportovně zaměřené turisty, za účelem zvýšení příjmů v rámci turismu a následného rozvoje sportovní infrastruktury v turisticky atraktivních oblastech zejména v lokalitách Vltavy, Otavy a Lužnice, Lipna, Šumavy a Novohradských hor,
- dostavba dálnice směr Praha a Linec a větší frekvence turistů na této trase - rychlejší dostupnost jihočeského regionu,
- navýšení počtu návštěvníků JČK díky zprovoznění civilního letiště České Budějovice – Planá.

d) ohrožení:

- nedostatek finančních zdrojů na budování standardní materiálně-technické základny pro rekreační i výkonnostní sport na evropské úrovni,
- nedostatečná možnost ohodnocení a tím i nízká motivace pro zapojení kvalifikovaných pedagogických pracovníků do práce v mimoškolní zájmové tělovýchově i do funkcionářské a trenérské práce ve výkonnostním sportu,
- stále ještě nedostačující podpora kraje a obcí spolkové tělovýchově a sportu, zejména ve vztahu k mládeži,
- nedostatečné nastavení systému financování a infrastruktury sportu včetně zabezpečení přípravy sportovních talentů ze strany státu.

3.3 Statistické, sociologické, demografické údaje

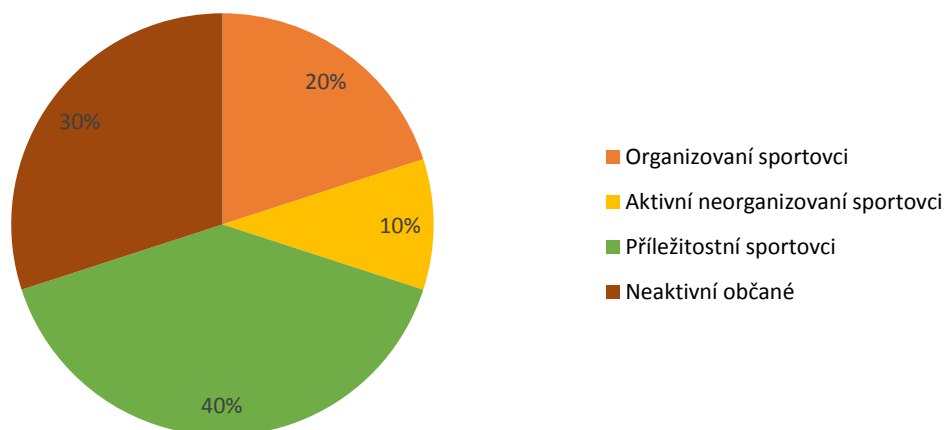
JČK měl k 31. 12. 2016 téměř 639 tis. obyvatel (rozloha 10 058 km²), což představuje hustotu 63,5 obyvatele na km², tedy nejméně ze všech krajů republiky.

Podle statistických údajů získaných od sportovních subjektů působících na území kraje je do pravidelné sportovní činnosti zapojeno cca 190 tis. obyvatel kraje, což představuje 30% celé populace. Ze zbývajících 70% obyvatel sportuje příležitostně či spíše rekreačně asi jedna polovina a druhá polovina, tj. více než 223 tis. obyvatel kraje, nesportuje téměř vůbec. Rozložení sportujících a pasivních obyvatel kraje zcela koresponduje s celostátním průměrem (viz graf č. 1). Přitom většina z těchto lidí si podle dotazníkového průzkumu význam sportu uvědomuje a mnozí z nich by se chtěli sportu soustavněji věnovat, ale za předpokladu lepších podmínek. Srovnání s vyspělými evropskými zeměmi, např. s našimi sousedy Rakouskem a Německem, kde vlády, regiony a obce sport výrazněji podporují, ukazuje, že situace u nás je v tomto směru stále neuspokojivá. Podle aktuálních statistických analýz trvale klesá míra aktivního spontánního sportování i u dětí a mládeže, vztah ke sportu se už v této věkové kategorii stále více polarizuje. Na jedné straně poměrně malá část dětí a mládeže intenzivně sportuje několikrát v týdnu, někdy i každodenně, na druhé straně velká část dětí i mládeže postrádá jakoukoliv fyzickou aktivitu během svého volného času. Soustavně se zvyšují počty zdravotně oslabených dětí, nárůst civilizačních

chorob se projevuje i u občanů s různými stupni invalidity (u prvního a druhého stupně je to cca 16 tis. invalidů, u třetího stupně přes 10 tis. invalidů v kraji v roce 2016).

Graf 1

Sport v rámci populace ČR

3.4 Možnosti aktivního trávení volného času formou pohybových aktivit

3.4.1 Charakteristika podmínek pro rekreační i výkonnostní tělovýchovu a sport v Jihočeském kraji

Specifikou JČK je více než 25 tisíc zařízení pro individuální občanskou rekreaci (chaty, rekreační chalupy). Velmi dobré přírodní podmínky jihočeského regionu rovněž ovlivnily vznik většího množství celoročně využívaných rekreačních oblastí, vhodných pro provozování prakticky všech druhů rekreačních sportů nenáročných na technické vybavení. I když ve větších městech jsou k dispozici letní i zimní stadiony, plavecké bazény, tělocvičny, hřiště, fitnesscentra a některá další sportovní zařízení, ve srovnání s většinou ostatních krajů republiky je nutné konstatovat, že v materiálně-technické základně pro další rozvoj tělovýchovy a sportu v kraji jsou ještě značné rezervy.

Konkrétní soupis a popis stávajících sportovních zařízení na území JČK je součástí společného projektu České unie sportu a Jihočeského kraje, které v rámci uzavřeného Memoranda o spolupráci realizují projekt **pasportizace sportovišť**. Tato databáze v době vzniku Plánu zahrnovala všechna sportovní zařízení příspěvkových organizací zřizovaných Jihočeským krajem a fotbalová hřiště včetně zázemí bez ohledu na vlastnictví. Ve stadiu zpracování jsou atletická a golfová hřiště a další sportoviště v majetku měst, obcí, sportovních klubů a soukromých vlastníků (počátkem roku 2018 zahrnovala cca 800 sportovišť). Databáze je dále doplňována a aktualizována informacemi ze strany dalších organizací, které mají sportoviště ve správě.

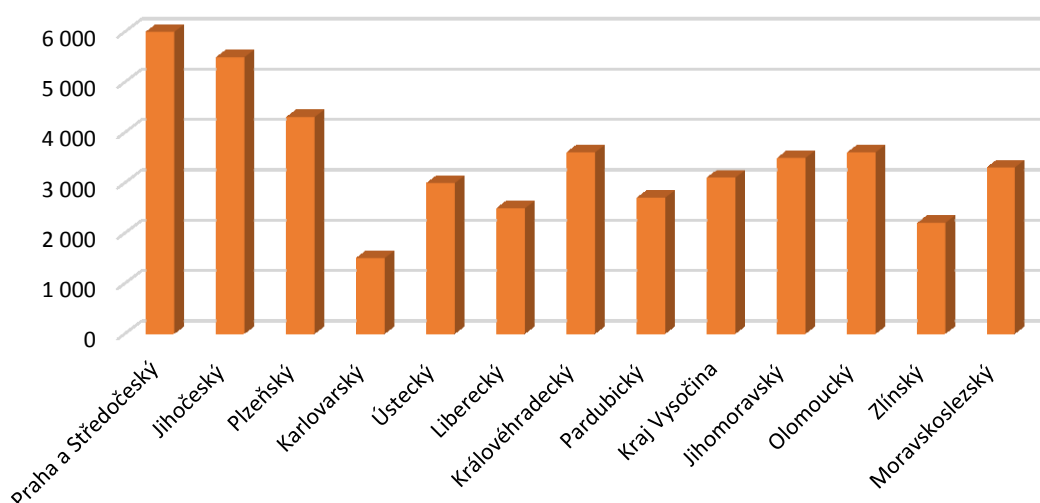
Jižní Čechy jsou charakterem krajiny neobyčejně pestré a nabízejí ideální podmínky pro **pěší turistiku**. Hustá síť značených turistických cest umožňuje poznat nejceněnější přírodní partie a navazuje bezprostředně na komunikace. Systém turistického značení Klubu českých turistů, uznávaný po celé Evropě jako unikátní, je doplněn souborem orientačních map, které pokrývají celé území kraje. Pěším turistům slouží v jižních Čechách podle aktuálních údajů KČT celkem 5 394,9 km značených cest, které přivádějí návštěvníky do všech přírodně, kulturně, historicky i společensky zajímavých míst kraje (viz Tab. č. 1 a Graf č. 2).

Tab. č. 1 Kilometráž pěších turistických značených cest (údaje KČT: 2017)

Okres	CB	CK	JH	PI	PT	ST	TA	Celkem
km	771,7	824,0	794,1	832,4	1 075,4	394,0	703,3	5 394,9

Graf 2

Kilometráž pěších turistických značených cest podle krajů

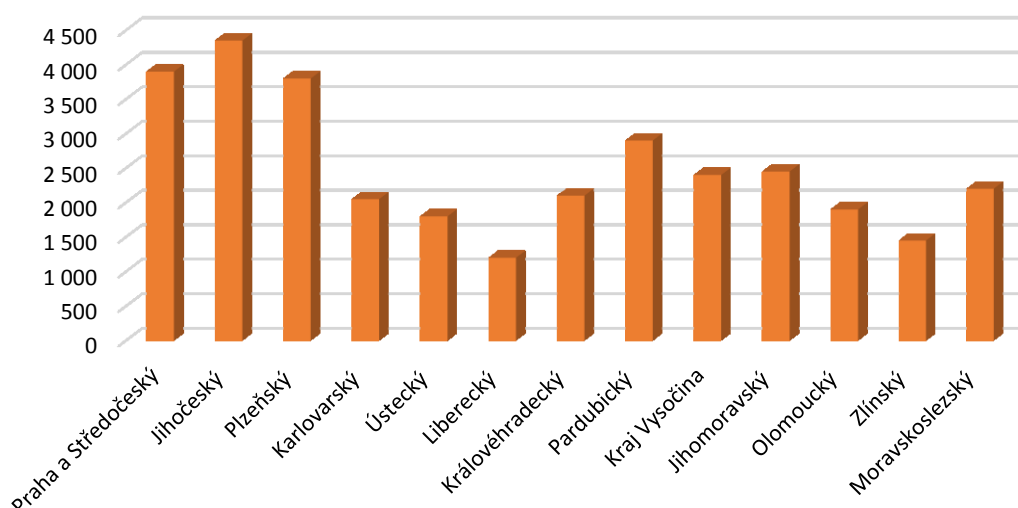
Jako první moderní formu dopravy turistů k nástupům na nejzajímavější pěší trasy lze uvést, že v době od 14. 6. do 14. 9. je možné v oblasti Šumavy cestovat mezi Špičákem u Železné Rudy a Kaplicí pod Boubínem zvláštními turistickými ekoautobusy s pohonem na bionaftu. Na hraničním přechodu Bučina existuje možnost přestupu na autobusy systému Igel Bus (plynový pohon), provozovaného v regionu NP Bavorský les. Velký nárůst zájmu zaznamenává v poslední době rovněž geocaching.

Cykloturistika se jednoznačně v poslední době stává nejoblíbenějším způsobem aktivního pohybu v přírodě. V jižních Čechách není prakticky oblast, kde by nebylo možno naplánovat cyklistický výlet nebo několikadenní trasu. Je však z hlediska bezpečnostního i orientačního rozdíl mezi cykloturistikou po neznačených trasách a cykloturistikou po cyklotrasách jednotně značených Klubem českých turistů. Na území JČK vyznačila Nadace Jihočeské cyklostezky do současné doby celkem 4 362 km cyklotras a tuto síť každoročně doplňuje

o nové úseky. (viz Graf č. 3). Konkrétní přehled, kilometrůž i průběh těchto značených cyklotras KČT lze nalézt na specializovaných cykloturistických mapách a na internetových stránkách www.klubturistu.cz.

Graf 3

Kilometrůž cyklistických značených cest podle krajů

Lyžařská turistika i sjezdové lyžování včetně všech ostatních moderních zimních sportů na sněhu mají nejlepší zázemí na Šumavě, částečně pak i v Novohradských a Slepických horách a v oblasti Blanského lesa. Je snaha každoročně rozšiřovat nabídku upravených běžeckých stop i sjezdovek ve většině známých středisek zimních sportů, jako jsou Skiareál Lipno, Lyžařský areál Zadov - Churáňov, Nové Hutě, Kvilda, Kubova Huť, Borová Lada, Strážný, Libínské Sedlo. Jako další areály, disponující technikou na frézování lyžařských tras a jejich značení, lze uvést Českou Kanadu, Čertovo břemeno a Polánku. Již 15 let existuje spolupráce s Plzeňským krajem na projektu „Bílá stopa Šumavy“ – páteřní trasa ze Železné Rudy na Zadní Zvonkovou měří 106 km a na ní navazují další stovky km přístupových tras.

Příznivci **vodní turistiky** naleznou v jižních Čechách rovněž velmi dobré podmínky. Naleznou zde svůj terén jak začátečníci, tak i zdatní a pokročilí vodáci. Téměř celý kraj patří do povodí řeky Vltavy a jak tato hlavní řeka, tak i všechny její přítoky jsou vodácky využívány. Vedle nejčastěji sjížděných řek Vltavy, Lužnice, Nežárky a Otavy se zde nacházejí i náročné úseky pro zdatné zájemce, např. Hamerský potok, Dračice, Žirovnice, Černá a další.

Letní období spojené s rekreačním plaváním má v jižních Čechách zázemí v relativně velkém množství přírodních koupališť v upravených rybnících, pískovnách, umělých nádržích a přehradách (cca 100 lokalit). Rovněž celkovým počtem veřejných tábořišť, kempů a autokempů, (v roce 2018 cca 80 zařízení), je JČK výrazně nad republikovým průměrem.

Na území jižních Čech však najdou své možnosti i příznivci dalších sportů a aktivit v přírodním prostředí, které však svým počtem účastníků nedosahují výše uváděných aktivit. Jedná se např. o vodní sporty provozované na velkých

vodních nádrží jako je jachting, rychlostní kanoistika, veslování a další.

I když se na území jižních Čech nenacházejí žádné velehory, je zde pro výcvik horolezců k dispozici celá řada cvičných skalních terénů jako jsou např. Písecké skály, Radošovické skály, Choustník, Domoradice, Vyklestitka, Sokolčí, skály u Bechyně, skály na Kleti, skály u Zábrdského mlýna a řada dalších.

Rozmanité přírodní prostředí kraje nabízí i terény pro řadu technických sportů (aeroklub, radioklub, modeláři, potápěči, kynologové) i pro řadu disciplín automobilového a motocyklového sportu.

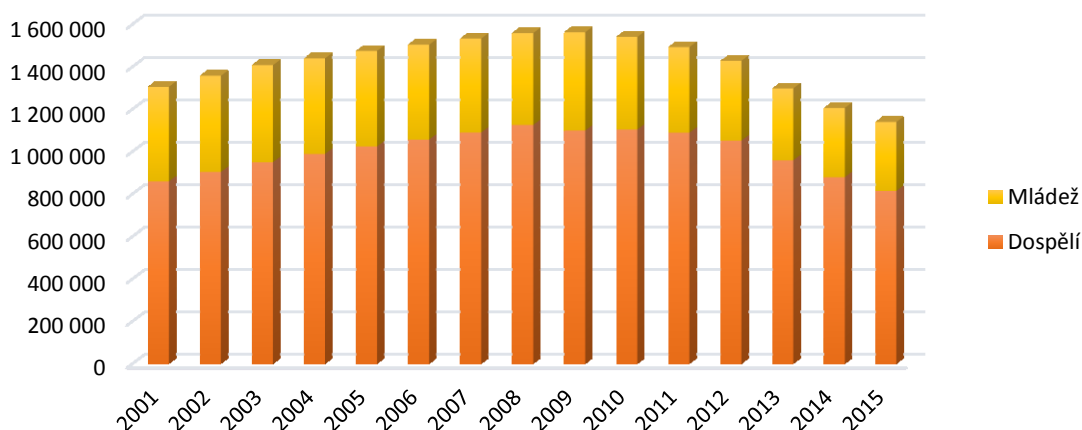
Naproti tomu statistické údaje o počtech sportovních zařízení v majetku obcí a měst JČK nebo v majetku či pronájmu nejrůznějších sportovních subjektů se v porovnání s ostatními kraji republiky jeví jako relativně nízké.

Hlavní aktuální problémy:

- nižší zapojení obyvatel a zejména dětí a mládeže do organizovaných i neorganizovaných sportovních aktivit
- zcela opomíjena funkce rodiny, která tvoří základ a východisko k tomu, aby dítě, ať už rekreačně, nebo výkonnostně sportovalo, resp. mělo dostatek pohybu
- klesající tendence v rámci vývoje počtu členské základny u organizovaného sportu od roku 2010 (viz graf č. 4)
- v celostátním měřítku výrazně nižší počet a velikost sportovních ploch v přepočtu na počet obyvatel JČK i na počet členů sportovních subjektů působících v JČK (údaje MŠMT z roku 2002, aktuální údaje nejsou k dispozici)
- vysoký počet zdravotně oslabených dětí
- nárůst civilizačních chorob, zvyšující se počet občanů s částečným i plným invalidním důchodem
- velmi rozdílná úroveň zimní údržby lyžařských stop v oblasti Blanského lesa, Novohradských hor a celé Šumavy včetně podhůří zejména ve srovnání se sítí udržovaných stop v navazujících trasách rakouského a bavorského pohraničí
- velké množství přírodních koupališť a dalších rekreačních lokalit bez odpovídajícího vybavení (chybí napojení na systém standardních služeb včetně dodržování hygienických a dalších norem)
- chybějící kompletní krajská databáze všech sportovišť včetně majetkoprávních poměrů

Graf 4

Vývoj počtu evidovaných členů sdružených v okresních sdruženích ČUS v ČR

3.4.2 Tělesná výchova a sport ve školách a školských zařízeních zřizovaných Jihočeským krajem i ve školách jiných zřizovatelů

Ve školním roce 2017/2018 bylo na území JČK celkem 258 **základních škol**. Celkový počet žáků na těchto školách zřizovaných v převážné většině obcemi a městy našeho kraje, byl podle statistických výkazů 56 255 žáků, z toho 34 628 žáků na I. stupni (1. - 5. ročník) a 21 627 žáků na II. stupni (6. - 9. ročník). Průměrná velikost základní školy v JČK svou hodnotou 218 žáků odpovídá celostátnímu průměru.

Celkový počet **středních škol** zřizovaných Jihočeským krajem a ostatními zřizovateli byl ve školním roce 2017/2018 následující:

Tab. č. 2: Střední školy v JČK ve školním roce 2017/2018:

	Zřizované Jihočeským krajem	Počet žáků	Ostatních zřizovatelů	Počet žáků
CELKEM	72	23 119	16	2 820

Celkový počet žáků jihočeských středních škol ve školním roce 2017/2018 bez rozdílu zřizovatelů byl tudíž 25 939, průměrná velikost střední školy je svou hodnotou 294,8 mírně pod celostátním průměrem.

Jak vyplývá z výsledků projektu „Pasportizace sportovišť v Jihočeském kraji“ (viz internetové stránky projektu iscus.cz), vybavenost jihočeských středních škol tělocvičnami a školními hřišti je z hlediska kvantitativního vcelku uspokojivá. Školy jako celek mají většinou svoje vlastní tělocvičny a hřiště. V některých případech jsou však tato zařízení zastaralá a neodpovídají současným potřebám. Svým charakterem, prostředím a atmosférou nemotivují mládež k aktivnímu sportování. Moderní školní tělocvičny či haly jsou spíše výjimkou zasluhující následování.

Dalším negativním zjištěním je fakt, že v současné době trpí podle celostátního statistického průzkumu 41% dětí a mládeže v důsledku sedavého způsobu života a nedostatečné pohybové aktivity nějakým typem zdravotního oslabení. V této situaci 2 hodiny povinné tělesné výchovy týdně pro mladý organismus rozhodně nestačí. Odborníci považují za optimální zajistit pro veškerou mládež 8 - 10 hodin intenzivní pohybové aktivity týdně.

Přestože již v roce 1990 přijalo MŠMT opatření k postupnému rozšíření povinné tělesné výchovy na základních a středních školách na 3 hodiny týdně, ani v JČK se toto opatření z finančních, prostorových, aprobačních a dalších důvodů nikdy zcela nerealizovalo.

Za této situace lze konstatovat, že poměrně významné místo při zajišťování volnočasových aktivit dětí a mládeže právě v oblasti tělovýchovy a sportu, mají domy dětí a mládeže, kterých je v JČK celkem 10 (plus jejich elokovaná pracoviště). Značná část provozovaných zájmových útvarů i nabídky nepravidelných víkendových a prázdninových aktivit je směřována právě do oblasti sportu a pohybu v přírodě.

Přesto je nutno konstatovat, že výše uvedený celkový stav při současné konkurenci atraktivních nepohybových aktivit (hrací automaty, počítačové hry, videotechnika, audiotechnika, internet apod.), částečně přispívá k všeobecnému poklesu zájmu mládeže o sport s často vážnými důsledky rostoucí kriminality, drogové závislosti a nárůstu civilizačních chorob.

Počet žáků zapojených do pravidelné mimoškolní tělesné výchovy a sportu se v JČK pohybuje kolem 25 - 30%, což je pouhá polovina zahraničních ukazatelů (ve vyspělých zemích 50 - 60%). Za této situace úlohu škol na sebe musí přebírat spolky a jiné instituce působící v tělovýchově a sportu. I když je ve sportovních spolcích, někdy i opakovaně, zapojeno kolem 30 tis. dětí a mládeže do 18 let, nemohou svým vlivem úlohu škol zcela nahradit. A to i přesto, že na řadě škol a školských zařízení JČK dobře fungují školní sportovní kluby dětí a mládeže sdružené v Asociaci školních sportovních klubů (v JČK v roce 2016 zapojeno 237 organizací, téměř 7 tis. členů).

Nezastupitelnou úlohou školy je rozvíjet talent dětí a mládeže i ve sportu. I když se po roce 1989 rozpadl ucelený systém sportovních tříd a sportovních škol a současně zanikla centra talentované mládeže ve sportovních organizacích, čímž se výrazně snížila možnost podchycení a kvalitní přípravy budoucí sportovní reprezentace, přesto se podařilo osobní angažovaností sportovně založených ředitelů škol ve spolupráci s angažovanými učiteli tělesné výchovy a trenéry z jednotlivých sportovních svazů najít způsob, jak v nových podmínkách na tento systém navázat.

V současné době jsou v JČK pouze 2 oficiální sportovní školy. Gymnázium, České Budějovice, Česká 64, má ve sportovních třídách následující kmenové sporty: atletika, fotbal, plavání, tenis, volejbal, kanoistika, moderní gymnastika. Gymnázium a Střední odborná škola ekonomická, Vimperk, Pivovarská 69 nabízí studium se specializací na běh na lyžích, cyklistiku - horská kola, snowboarding a biatlon. Podobně jsou na některých základních školách v JČK zřízeny třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy obvykle za přímé patronace příslušného

sportovního svazu a konkrétního místního sportovního subjektu. V rámci těchto tříd je například realizována podpora atletiky (Tábor, Strakonice, Třeboň), basketbalu (České Budějovice, Strakonice), fotbalu (České Budějovice, Strakonice, Jindřichův Hradec, Tábor), ledního hokeje (České Budějovice, Jindřichův Hradec, Tábor), lyžování a snowboardingu (Vimperk), plavání (Jindřichův Hradec) a volejbalu (České Budějovice). Z vedlejších sportů stojí za zmínku krasobruslení (České Budějovice). Aby vynakládané finanční prostředky mohly výrazněji korespondovat s dosahovanými výsledky, bude zapotřebí vytvořit ucelenější systém podpory, a to ze strany státu, kraje i obcí.

Hlavní aktuální problémy:

- rozdílná úroveň vedení a nedostatečný počet hodin povinné tělesné výchovy v základních a středních školách
- nedostatečné možnosti aktivního zapojení zdravotně postižených žáků do povinné školní tělesné výchovy
- výrazné snížení počtu hodin zdravotní tělesné výchovy
- narušení systému sportovních kroužků a sportovních her ve školách, který umožňuje širší zapojení žáků a studentů do mimovyučovacích forem sportu
- v řadě případů nedostatečná spolupráce mezi školami, sportovními spolky a obcemi, vyplývající z toho, že v mnoha obcích kraje neexistují ucelené programy pro rozvoj tělovýchovy a sportu
- zastaralá sportovní zařízení a absence koncepce jejich účelné výstavby, modernizace a údržby
- omezená výstavba, údržba a nezajištěný provoz jednoduchých volně přístupných zařízení (včetně zařízení škol) umožňujících spontánní sportovní aktivity
- nedocenění možnosti širšího využití školních sportovních zařízení pro mimoškolní sportovní činnost školních sportovních klubů i ostatních občanských sdružení
- nedostatečná možnost ohodnocení kvalifikovaných pedagogických pracovníků za práci ve školní i mimoškolní zájmové tělovýchově a sportu, což je rozhodující faktor pro zabezpečení pravidelných sportovních aktivit žáků

3.4.3 Tělesná výchova a sport na vysokých školách v Jihočeském kraji

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (dále jen „JU“) má v současné době 10 081 studentů (údaje k 20. 1. 2017). Největší fakultou je Pedagogická fakulta s 2 381 studenty, druhá v pořadí je Zdravotně sociální fakulta s 2 069 studenty, po ní následuje Ekonomická fakulta s 1 498 studenty. Přímou na pedagogické fakultě studuje cca 200 studentů v rámci magisterských a bakalářských studijních programů oborovou tělesnou výchovu a sport.

K 1. 9. 2012 došlo ke zrušení katedry pohybových a sportovních aktivit Zemědělské fakulty JU a k začlenění jejích pracovníků do struktury Pedagogické fakulty. Od tohoto data je tedy KTVS PF jediným pracovištěm pro výuku všech forem tělesné výchovy a sportu na JU. Katedra zajišťuje povinnou tělesnou výchovu pro studenty Pedagogické fakulty a od školního roku 2008/2009 byla

KTVS rozhodnutím rektora pověřena zajištěním výběrové tělesné výchovy na celé Jihočeské univerzitě. Činnost v této oblasti se naplno rozběhla od školního roku 2009/2010 a od této doby každoročně významně roste. V letním semestru, školního roku 2011/2012 již KTVS nabízela více jak 4 tisíce míst pro výběrovou tělesnou výchovu pro posluchače všech fakult JU a dalších téměř 600 míst na výběrových letních výcvikových kurzech.

Katedra také vyvíjí významnou školicí činnost prostřednictvím svých tzv. akreditovaných zařízení a školicí činnost v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Tato účelová zařízení KTVS PF JU mají na základě aplikace příslušných paragrafů zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) nebo rozhodnutím MŠMT na základě zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících právo organizovat vzdělávací programy a udělovat kvalifikace pro odborné působení v tělovýchovném, sportovním a pohybově rekreačním procesu studentům JU, pedagogickým pracovníkům škol a dalším zájemcům z řad veřejnosti. Dobrovolnou pohybovou aktivitu pro studenty zajišťuje dále vysokoškolský sportovní klub Slavie PF JU (900 členů). Sportovní úroveň jednotlivých oddílů se pohybuje od vrcholové, například volejbal, až po rekreační.

Od školního roku 2008/2009 převzala KTVS správu tělovýchovného pavilonu a stadionu JU. V zimním semestru školního roku 2011/2012 proběhla několik let plánovaná a odsouvaná I. etapa generální rekonstrukce tělovýchovného pavilonu. V roce 2018 byla dokončena II. (ještě rozsáhlejší a nákladnější) etapa generální rekonstrukce tělovýchovného pavilonu, která z něj učinila jedno z nejmodernějších pracovišť svého druhu v České republice. Katedra má ve svém užívání i velmi rozsáhlý venkovní areál, který však vyžaduje rekonstrukci. Ta je zařazena na přední místa střednědobého plánu investic JU a podle již zpracované a schválené studie by měla být zahájena v roce 2019.

Výše uvedený přehled ukazuje poměrně značné zastoupení mladé populace, která provozuje pohybové aktivity v různých organizačních formách. Tomuto počtu však neodpovídá materiálně technické zázemí, s kterým Jihočeská univerzita disponuje. Sportoviště, která JU vlastní, jsou situována převážně do prostoru čtvrti Čtyři Dvory, kde spolu s fakultními budovami, menzou a kolejemi vytvářejí jádro vysokoškolského kampusu. Jednou ze schůdných cest se jeví sdružování prostředků, tak jak to praktikují naši sousedé (např. Rakousko – Salzburg). Do výstavby sportovních center vstupuje město, univerzita, kraj a soukromí investoři. Sportoviště jsou pak vybudována jako komplex, který je využíván aktivně či pasivně celou populací městské aglomerace.

Hlavní aktuální problémy:

- omezení rozsahu povinně volitelné tělesné výchovy a nedostatečné finanční zajištění volitelné tělesné výchovy na vysokých školách
- rozdílný přístup k volitelné tělesné výchově na jednotlivých fakultách jihočeské univerzity, její omezování a podobně
- chybějící standardně vybavený víceúčelový komplexní sportovní areál Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

3.5 Tělovýchovné a sportovní spolky

Sportovní a tělovýchovné spolky jsou v českých podmínkách dlouholetou tradiční základnou dobrovolné tělovýchovy a sportu. Na jeho organizaci se každodenně podílejí desetitisíce dobrovolných pracovníků (trenéři, cvičitelé, rozhodčí a funkcionáři), což výrazně snižuje nejen soukromé, ale i veřejné náklady na tuto oblast.

Také v JČK má spolková tělovýchova bohaté tradice. Více jak sto let v různých společensko-ekonomických formacích poskytovala občanům příležitost k projevům národní svébytnosti, hrdosti, vlastenectví i vlastního sebezdokonalování. Účast aktivně sportujících občanů se v nich rozlišuje na vrcholovou, výkonnostní a rekreační úroveň (Sport pro všechny).

V roce 1990, po zániku monopolní tělovýchovné organizace - Československého svazu tělesné výchovy - a po zrušení zákona č. 68/1956 Sb., o organizaci tělesné výchovy, byly vytvořeny základní podmínky pro celkovou transformaci tělovýchovného a sportovního hnutí. V souladu se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, došlo k podstatnému rozšíření různě profilovaných občanských sdružení. Z nich řada navázala na přerušenu činnost (Česká obec sokolská, Autoklub ČR, Orel, Klub českých turistů apod.), řada z nich v souvislosti s vývojem sportu vznikla nově. Ustavením Unie zdravotně postižených sportovců se zlepšily podmínky pro sport zdravotně postižených občanů. Zákon č. 83/1990 Sb. byl nahrazen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, spolkovou činnost řeší § 214 a následující.

V současné době vyvíjí soustavnou sportovní činnost nebo tělovýchovnou spolkovou činnost na území České republiky přibližně 20 000 lokálně působících klubů a jednot a přibližně 150 sportovních svazů s celostátní působností. Většina z nich se ještě dále spolkově sdružila do střešních sportovních institucí, jako jsou např.: Česká unie sportu, Česká obec sokolská, Česká asociace Sport pro všechny, Sdružení sportovních svazů ČR, Autoklub České republiky a další. Na území JČK má převážná většina těchto institucí rovněž své zastoupení, celkem 11 střešních organizací je sdruženo do Jihočeského všesportovního kolegia, které je nejdůležitějším partnerem pro jednání s orgány kraje.

Co se týče jednotlivých sportovních svazů a jednotlivých sportů jako takových, je nutno konstatovat, že v jižních Čechách má své zastoupení velká většina tradičních kolektivních sportů, z nichž kvantitativně výrazně vyniká fotbal, volejbal a lední hokej. Na druhé straně jsou takové, které zde nejsou zastoupeny vůbec, jako např. stále populárnější biatlon (v našem kraji máme pouze jeho letní podobu ve Starém Městě pod Landštejnem) či rychlobruslení. Také individuální sporty lze nalézt v jihočeském regionu téměř všechny, ale s velmi rozdílnou členskou základnou, rozdílným zapojením do výkonnostních a vrcholových soutěží a ještě rozdílnějším zázemím v oblasti sportovní vybavenosti. Proto i podpora obecních a krajských orgánů zejména v oblasti dotační politiky musí vycházet z podrobného zmapování této situace a upřednostnit ty sporty, které zde mají nejen tradici, ale i solidní členskou základnu a zaměřují se ve větší míře na mládež a v neposlední řadě organizují i veřejně přístupné akce pro neorganizované zájemce.

MŠMT se v současné době snaží stabilizovat systém financování sportu v ČR, který v posledních letech přinesl mnoha sportovním subjektům značné problémy. Výše uvedené důvody, aktivity sportovních střešních organizací, ale také neuspokojivě klesající čísla vycházející ze statistik sportovních aktivit dětí a mládeže, vyústily v přijetí novely zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, a navýšení výdajů státu na podporu sportu na 6 miliard korun (rok 2017).

MŠMT, které je ze zákona kompetenčním resortem pro tuto oblast, vytvořilo rovněž jako poradní orgán Národní rady pro sport jako poradní orgán ministra, který mu předsedá. Usnesení této rady mají doporučující charakter. Každý její člen má přidělenou oblast, za kterou odpovídá a v ní předkládá radě podněty. Stejně tak má právo sestavit pracovní skupinu k dané oblasti z dalších zástupců sportovního prostředí. Součástí rady je komora regionů (zástupci Asociace krajů, Svazu měst a obcí a Sdružení místních samospráv) s hlasem poradním. Smyslem Národní rady pro sport je řešit aktuální a konkrétní problémy sportovního prostředí.

Vláda dále v rámci snahy o řešení situace v oblasti financování sportu v lednu 2018 schválila Statut vládního zmocněnce pro sport. Vládní zmocněnec pro sport je poradním orgánem vlády pro oblast sportu a tělovýchovy a podílí se např. na tvorbě programů na podporu sportu a tělovýchovy vyhlášených MŠMT, na zpracování plánu státní politiky v oblasti sportu a tělovýchovy či na přípravě vzniku nové centrální autority (agentury pro sport), která bude komplexně zajišťovat realizaci státní politiky v oblasti sportu a tělovýchovy.

Přes všechny tyto možnosti sjednocování názorů spolků a možnosti dialogu mezi státní a nestátní sférou je stávající systém málo účinným (prosazení objektivních potřeb podpory sportu v rozpočtech státu, kraje, měst a obcí, řešení otázek materiální základny a další). V základních člancích spolků (sportovních klubech, tělovýchovných jednotách, tělocvičných jednotách) je hlavní úsilí početných převážně dobrovolných pracovníků orientováno na zajištění existenčních materiálních a finančních podmínek. Je to dáno zejména tím, že dobrovolné spolky spravují, na rozdíl od mnoha jiných zemí, velkou část tělovýchovných a sportovních zařízení, čímž nezbývá čas, ani síly k řešení vlastních otázek sportovní přípravy a organizace sportu. V některých větších městech JČK se již úspěšně daří řešit tento problém formou samostatných institucí, například tzv. tělovýchovnými zařízeními města.

Vzhledem k neúplným databázím je zatím nedostatečná podpora kraje i v šíření a výměně konkrétních podrobných informací v oblasti jednotlivých sportů. Zásadní zlepšení v této oblasti by mělo přinést vytvoření Registru sportovní infrastruktury na území JČK. V roce 2016 bylo k tomuto účelu uzavřeno Memorandum o spolupráci Jihočeského kraje a České unie sportu. Velkou novinkou v zákoně o podpoře sportu je zavedení rejstříku sportovních organizací, sportovců, trenérů a sportovních zařízení od 1. ledna 2018 pro organizace žádající o podporu ze státního rozpočtu. Cílem rejstříků je spravedlivější a transparentnější rozdělení dotací do sportu. Tento rejstřík bude dalším významným zdrojem informací také pro obce a kraje při jejich rozhodování v oblasti sportu a tělovýchovy.

Důvěryhodnosti sportu v očích veřejnosti neprospívají dlouhodobě neřešené

otázky etiky sportu, zejména neprůhledného financování ve sportovním prostředí, boje proti doping, nepřiměřené chování některých příznivců a fanoušků, ale i řady sportovců ve vztahu k rozhodčím, a to i v nejnižších stupních některých soutěží. Za této situace se jen obtížně spolkům daří získávat nové zájemce o sport, udržet stávající rozsah, zejména mládežnických soutěží, a pečovat v odpovídající kvalitě o přípravu na sportovní soutěže.

Hlavní aktuální problémy:

- samotné spolky v tělesné výchově a sportu hodnotí současný stav jako kritický s tím, že bez podpory státu, kraje a obcí je spolková tělovýchova vážně ohrožena, a to zvláště u mládeže
- zatím jen pomalé a ekonomicky málo zabezpečené konkrétní plnění úkolů kraje a úkolů většiny obcí stanovené zákonem č.115/2001 o podpoře sportu (nerozpracované na konkrétní podmínky kraje a všech jednotlivých obcí)
- malá účinnost mezinárodní spolupráce a spolupráce mezi vládními a nevládními organizacemi
- nestabilita zdrojů ze státního a krajského rozpočtu i z většiny obecních rozpočtů ve střednědobém výhledu
- narůstající množství korupce zejména v případech, kdy rodič musí tzv. „příplatit“ za to, aby jeho dítě dostalo možnost zúčastnit se závodů nebo jen víc nastupovat např. v zápasech mládežnického hokeje apod. (tímto je neoficiálně kompenzován nedostatek finančních prostředků na mládežnický sport)
- absence koncepcí výstavby, údržby a provozu tělovýchovných a sportovních zařízení republikového, regionálního i místního významu, respektující širší veřejný, komerční i spolkový zájem
- stále ještě nedostatečné projednávání a prosazování potřeb tělovýchovy a sportu krajskými orgány a institucemi
- malá mediální podpora myšlenek sportu pro všechny, nízká koordinace spolků v této oblasti
- chybějící kompletní krajská databáze všech tělovýchovných subjektů působících na území JČK včetně navazujícího informačního systému
- nedostatečná úroveň zdravotně preventivní a socializační funkce sportu

3.6 Vrcholový a výkonnostní sport, příprava sportovních talentů

Podíl jihočeských sportovců na sportovní reprezentaci republiky na mezinárodním poli není zanedbatelný a je samozřejmě i výsledkem dlouhodobé, náročné přípravy sportovců v jednotlivých mateřských oddílech, počínaje výběrem sportovních talentů až po úspěšné vystoupení na olympijských hrách či jiných světových soutěžích. Dosažení těchto cílů předpokládá úzkou součinnost řady státních i nestátních institucí a většinou jsou výsledkem dobře fungujícího komplexního systému. Dalším zásadním předpokladem je dostatečná finanční podpora vrcholového a výkonnostního sportu.

Po roce 1990 byl tento systém narušen a jeho mnohé funkční články (testování talentované mládeže, sportovní třídy, tréninková střediska mládeže, střediska vrcholového sportu) byly z politickoekonomických důvodů zrušeny nebo výrazně

omezeny, ačkoliv v mnoha sportovně vyspělých zemích byly a jsou rozvíjeny dále (Německo, Rakousko, Francie, skandinávské země, atd.). Těžiště odpovědnosti za sportovní přípravu vrcholových i výkonnostních sportovců je tudíž v současné době ve sportovních svazech a jejich oddílech. Podmínky pro jejich činnost pomáhají vytvářet střešní organizace, výrazně roste vliv oddílových manažerů a jejich schopnost získávat sponzory, svůj podíl by měly postupně zvýšit i kraje a obce. Všechna tato opatření však ještě nevytvářejí ucelený systém a podle názoru mnoha odborníků i přes některé významné úspěchy českého sportu nebudou mít současní úspěšní reprezentanti v krátkém čase své stejně úspěšné následovníky.

Výčet jednotlivých druhů sportu, v nichž dosahují jihočeské sportovní subjekty i jednotliví sportovci vrcholovou úroveň, tj. jsou zastoupeni ve státní reprezentaci nebo jsou účastníky nejvyšší celorepublikové soutěže, by byl jistě velmi zajímavý, ale není součástí této koncepce. Dle zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu v aktuálním znění má MŠMT povinnost zřízení a správy rejstříku sportovců a sportovních zařízení. Tento komplexní přehled jednotlivých sportovců a sportovních zařízení MŠMT a databáze sportovních zařízení České unie sportu budou základem pro budoucí rovnoměrnou a pokud možno vyváženou finanční podporu z úrovně kraje i příslušných obcí a měst, v nichž mají své sídlo.

Hlavní aktuální problémy:

- absence uceleného vnitřně propojeného systému od vyhledávání a péče o sportovní talenty až k vrcholové sportovní přípravě včetně podpory v oblasti financování
- nízká úroveň podpory sportovních talentů, zejména ze sociálně slabšího prostředí (mladé rodiny, zdravotně postižená populace)
- nedostatečná síť specializovaných sportovních středisek pro přípravu sportovní talentů, vrcholových sportovců a reprezentantů a jejich finanční a materiálně technické zabezpečení
- nedostatečné podmínky pro přípravu a soustavný odborný růst trenérů a dalších odborníků na vrcholovou sportovní přípravu
- malá možnost vytvářet a získávat moderní vědecké poznatky pro vedení sportovní přípravy a malá možnost uplatňovat je v praxi

3.7 Podnikatelská činnost v tělovýchově a sportu

Tato činnost samozřejmě podléhá ustanovením zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Je vhodným, i když v našich podmínkách relativně novým doplňkem činnosti tělovýchovných a sportovních spolků. Vzhledem k tradicím naší tělovýchovy, poměrně nízké prosperitě v této oblasti podnikání i omezeným ekonomickým možnostem větší části obyvatelstva, však zatím neovlivňuje významnou část populace, zejména pokud jde o pravidelné aktivity. Nabídku tvoří především fitcentra, wellnes kluby a taneční školy s různými formami posilování a aerobiku, dále pak prázdninové a víkendové pobytové kurzy se sportovním programem, nejrůznější specializované jednorázové akce, organizované jak specializovanými obchodními společnostmi, tak ale i základními články spolků, které si tímto způsobem vylepšují finanční situaci.

Úroveň těchto komerčních tělovýchovných a sportovních aktivit byla ještě v nedávné době velmi rozdílná. Vliv na mírné zlepšování situace má novela živnostenského zákona, podle níž se změnilo podnikání v tělovýchovně a sportu ze živnosti ohlašovací na živnost vázanou. Pro jejich provozování se tudíž vyžaduje příslušná kvalifikace, což již poněkud lépe zajišťuje bezpečnost účastníků řady takto provozovaných aktivit (potápění, horolezectví, windsurfing, motorismus, střelectví, letecké sporty aj.).

Při celokrajském mapování této skupiny tělovýchovných a sportovních aktivit lze doporučit i zaměření na síť všech půjčoven a specializovaných prodejen sportovních potřeb.

Hlavní aktuální problémy:

- aplikace novely živnostenského zákona do praxe s cílem zabezpečit vysoký standard komerčních služeb v oblasti tělovýchovy a sportu
- velmi nerovnoměrné pokrytí nabídky komerčních tělovýchovných a sportovních služeb v rámci kraje i jednotlivých okresů

3.8 Ekonomické podmínky pro rekreační i výkonnostní tělovýchovu a sport v Jihočeském kraji

Od roku 1990 se postupně formoval nový systém ekonomického zajištění tělovýchovy a sportu. Historicky se zachoval rozhodující podíl dobrovolných spolků na zajišťování správy a provozu tělovýchovných a sportovních zařízení i na financování vlastních sportovních aktivit. Postupně byly vytvořeny podmínky pro vznik vícezdrojového financování spolků. Spolky získávají finanční prostředky z vlastní činnosti, členských příspěvků, sponzoringem právnických a fyzických osob a v řadě případů jsou podporovány z rozpočtu obcí a státu. Od roku 2001 mají možnost být finančně podporovány i z krajských rozpočtů. Rozhodující část zdrojů (60-75%) však stále používají na financování provozu a údržby sportovních a tělovýchovných zařízení, jen menší část zbývá na zajišťování vlastních tělovýchovných a sportovních aktivit. Sestupný trend státní podpory tělovýchovných a sportovních spolků se projevil i v ekonomické legislativě. Restriktivní dotační politika státu nebyla kompenzována daňovými úlevami.

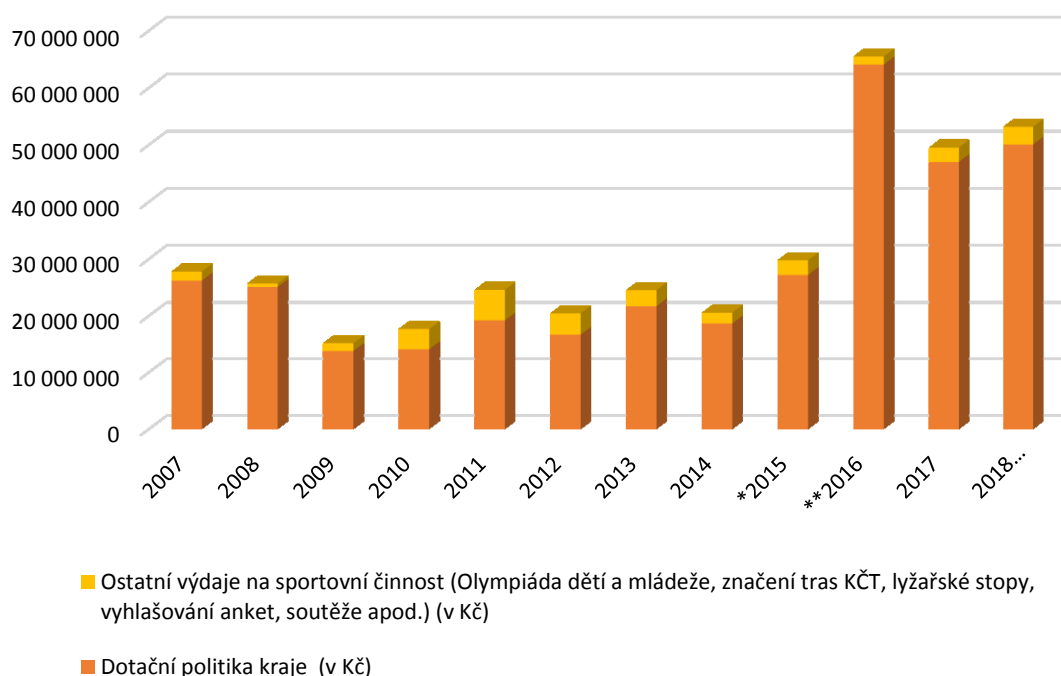
Jedním z nejdůležitějších zdrojů finančních prostředků pro spolky v oblasti sportu jsou dotační programy MŠMT, které lze rozdělit na investiční a neinvestiční. V rámci investičních dotací MŠMT např. pro rok 2017 vyhlásilo Program podpory materiálně technické základny sportu, v rámci neinvestičních programů to byly programy Sportovní reprezentace ČR, Sportovně talentovaná mládež, Činnost sportovních organizací, Údržba a provoz sportovních zařízení, Činnost sportovních svazů, Významné sportovní akce, Zdravotně postižení sportovci, Organizace sportu ve sportovních klubech, Organizace školního a univerzitního sportu, Projekty pro sportování veřejnosti.

Rozdělování krajských a obecních prostředků do oblasti tělovýchovy a sportu je v obecné rovině vázáno pouze zákonem o krajích, zákonem o obcích a zákonem o podpoře sportu, v němž mají kraje (§ 5) i obce (§ 6) shodně uloženo,

že „zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu“. Je tudíž plně v kompetenci volených obecních i krajských zastupitelů jakou dotační politiku ve směru k tělovýchově a sportu přijmou. ZK již v prosinci roku 2001 schválilo jako vůbec své první 4 sportovní granty na veřejně přístupné sportovní akce v roce 2002 a na zkvalitnění povrchů veřejně přístupných sportovišť v kraji, na něž vyčlenilo 3 mil. Kč ze svého rozpočtu. Dotační politika kraje v oblasti sportu a tělovýchovy v následujícím období prošla výraznými změnami reflektujícími potřeby sportovního prostředí, změny v legislativě či změny ve způsobu financování sportu ze strany státu. V době tvorby tohoto dokumentu je v JČK vyhlášováno pravidelně několik dotačních programů, které jsou sportovními organizacemi velmi vítaným zdrojem finančních prostředků pro jejich aktivity. Pro rok 2018 jsou to např. dotační programy Podpora sportu (alokace 16 mil. Kč), Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže a výkonnostního sportu (alokace 20 mil. Kč), Dotace na reprezentaci Jihočeského kraje v oblasti vědy, mládeže a sportu (alokace 2 mil. Kč).

Graf 5

Finanční prostředky vyčleněné z rozpočtu Jihočeského kraje pro oblast sportu a tělovýchovy v období 2007 - 2018

* zahrnuje loterijní prostředky od Českého olympijského výboru ve výši 3,115 mil. Kč

** zahrnuje loterijní prostředky od Českého olympijského výboru ve výši 4,743057 mil. Kč

Významnou pomocí obcím v oblasti podpory sportovního využití jejich občanů je další dotační program Podpora cyklistiky a cyklodopravy v Jihočeském kraji, jehož cílem je podpořit projektovou přípravu výstavby cyklostezek a podpora pořízení vybavení doprovodné infrastruktury u cyklotras. Výrazná převaha požadovaných prostředků proti alokovaným částkám je dlouho trvajícím aspektem těchto dotačních programů. Tento stav dokládá neuspokojivou situaci hlavně v oblasti správy sportovních zařízení, kdy vlastníci těchto zařízení většinu

svého úsilí a finančních prostředků vynaloží na jejich opravy a údržbu a vlastní sportovní činnost je až na druhém místě. Jihočeský kraj se proto snaží těmto subjektům svou dotační politikou pomoci, nicméně hlavním „správcem“ finančních prostředků určených pro oblast tělovýchovy a sportu by měl být stát. MŠMT si je této jeho úlohy vědomo a chystané změny v jeho dotační politice by měly zamezit chybám, ke kterým při rozdělování těchto prostředků v minulosti docházelo

Hlavní aktuální problémy:

- chybějící dostatečně přesná a aktuální databáze (včetně pasportizace) všech sportovních zařízení v rámci kraje
- nedostatečná akceptace specifík tělovýchovných a sportovních spolků v některých daňových zákonech (možnost využít zákonodárnou iniciativu kraje)
- nejistota sportovních subjektů v oblasti investičních a neinvestičních dotací ze státního rozpočtu pro spolky v tělovýchově a sportu

4 NÁVRH VÝCHODISEK PRO ŘEŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU

Východiska:

- obecný význam tělovýchovy a sportu ve společnosti.

ZK vzhledem k mimořádnému významu tělovýchovy a sportu jako významného faktoru lidského rozvoje bude programově vytvářet morální, programové, organizační, informační i ekonomické podmínky pro rozvoj a optimální fungování tělovýchovy a sportu na území JČK. Za tím účelem bude tělovýchovu a sport všestranně podporovat, zejména ve prospěch mladé generace, a to v rámci své školské, zdravotní, kulturní, ekologické, přeshraniční a finanční politiky.

- dlouholeté bohaté tradice jihočeské tělovýchovy a sportu.

ZK si uvědomuje, že tělovýchova a sport v kraji se budou úspěšně rozvíjet jen v takových podmínkách, kdy kraj bude sport podporovat, a ve kterých kraj a spolkové tělovýchovné a sportovní organizace budou vzájemně respektovat své poslání a úlohu, spolupracovat na partnerské úrovni a odpovědně plnit své specifické úkoly. V tomto smyslu bude Jihočeský kraj řešit své vztahy k dobrovolnému, pluralitnímu sportovnímu a tělovýchovnému hnutí, které považuje za jeden z pozitivních projevů aktivity občanů.

- zhodnocení aktuálního stavu tělovýchovy a sportu v JČK.

ZK považuje celkový stav, přes řadu úspěchů na republikové či mezinárodní úrovni, za neodpovídající standardu většiny evropských zemí, především při vytváření podmínek pro sportování podstatné části populace. Ve své činnosti je odhodláno přistupovat ve svých opatřeních vůči sportu jako k veřejně prospěšné

činnosti. Proto si klade za cíl každoročně vyhlašovat dotační programy zajišťujících podporu sportu v kraji.

- probíhající reforma veřejné správy.

ZK je přesvědčeno, že i v oblasti tělovýchovy a sportu jsou pro život občanů rozhodující podmínky vytvářené v obcích, městech i v celém kraji. Proto bude podporovat koordinaci spolkové a veřejné (krajské, obecní) sféry v oblasti tělovýchovy a sportu s cílem postupného zvyšování nabídky tělovýchovných a sportovních aktivit nejširší veřejnosti.

- doporučení Evropské charty sportu, dokumenty Rady Evropy a další související dokumenty.

ZK přijímá doporučení obsažená v Evropské chartě sportu a Kodexu sportovní etiky, jako základní rámec pro svá opatření, přijímaná v této oblasti a pro své přístupy k občanům se zájmem o sport i k nevládním tělovýchovným a sportovním organizacím. Plněním doporučení těchto dokumentů chce Jihočeský kraj přispět k integraci do evropských struktur.

5 KONKRÉTNÍ PRIORITY PRO ORGÁNY KRAJE, PRO ORGÁNY OBCÍ I OSTATNÍ SUBJEKTY Z OBLASTI SPORTU

V souladu s východisky uvedenými v kapitole č. 4 bude Zastupitelstvo i Rada Jihočeského kraje prostřednictvím odboru školství, mládeže a tělovýchovy krajského úřadu, za spolupráce ostatních věcně příslušných odborů a v úzké součinnosti se Sportovní komisí Rady Jihočeského kraje a s Jihočeským všesportovním kolegiem:

1. Podporovat činnost spolků (nebo nestátních neziskových organizací) organizujících tělovýchovnou, sportovní a turistickou činnost mládeže a dospělých, včetně aktivit zdravotně oslabených, handicapovaných občanů či seniorů.
2. Podporovat sportovní reprezentaci kraje jak na republikové tak na mezinárodní úrovni.
3. Podporovat účinné pohybové aktivity školní mládeže zejména v zájmových formách tělesné výchovy a sportu a při organizaci školních sportovních soutěží.
4. Podporovat organizaci celostátních i mezinárodních sportovních akcí (s výraznějším zaměřením na celokrajské akce) na území JČK při respektování zájmů ochrany přírody a životního prostředí.
5. Podporovat účelnou investiční činnost v oblasti sportu, údržbu, provoz a obnovu vybavení sportovních zařízení.
6. Podporovat prostřednictvím veřejně právních institucí i ostatních médií propagaci individuálního i společenského významu tělovýchovy a sportu a idejí mezinárodního olympijského i paralympijského hnutí (s výrazným

zaměřením na specifický projekt Českého olympijského výboru – Olympiádu dětí a mládeže pro kategorii 10-15 let).

Opatření:

A. V oblasti zlepšování podmínek pro rekreační sport s využitím přírodního prostředí Jihočeského kraje

- A.1 Podporovat veřejně přístupné sportovní a turistické akce zaměřené na co nejširší zapojování neorganizované veřejnosti a zejména dětí a mládeže do pravidelných pohybových aktivit.
- A.2 Podporovat pravidelnou údržbu turistického značení pěších, lyžařských, cyklistických tras a tras pro turistiku na koni v kraji. Výrazněji se zaměřit na obnovu průchodnosti a průjezdnosti těch tras, které budou poškozeny živelnými katastrofami.
- A.3 Podporovat rozšíření a zkvalitnění podmínek pro sjezdové i běžecké lyžování v kraji. Ve spolupráci s obcemi podporovat údržbu běžeckých stop.
- A.4 Podílet se ve spolupráci s městskými i obecními úřady na budování přírodních sportovních areálů.

B. V oblasti tělesné výchovy a sportu ve školách a školských zařízeních

- B.1 Trvale podporovat činnost školních sportovních klubů a zapojení škol do systému školních postupových sportovních soutěží.
- B.2 Orientovat činnost školních sportovních klubů rovněž na rekreační formy pohybových aktivit a jednorázové akce v rámci programu „Sport pro všechny“ se zaměřením zejména na mládež 15-18 let.
- B.3 Podporovat využívání školních sportovních zařízení v mimoškolní době mládežnickými i sportovními subjekty i neorganizovanou veřejností.
- B.4 Výrazněji se zaměřit na podporu celokrajských aktivit pro další vzdělávání učitelů tělesné výchovy a sportu všech typů škol a školských zařízení.
- B.5 Podílet se ve spolupráci se zřizovateli na rekonstrukcích, opravách a obnově vybavení školních tělocvičen a hřišť. Preferovat systém vícezdrojového financování.
- B.6 Podporovat postupné vybavování škol dalšími doplňkovými sportovišti a sportovními zařízeními (posilovny, boulder stěny apod.)
- B.7 Podporovat činnost vysokoškolských sportovních klubů včetně jihočeské reprezentace celorepublikových akademických soutěží.
- B.8 Prostřednictvím zákonodárných iniciativ podporovat navýšení počtu hodin tělesné výchovy na základních i středních školách.

C. V oblasti tělovýchovných a sportovních spolků

- C.1 Spolupracovat s Českou unií sportu při tvorbě a správě databáze sportovních subjektů a sportovišť v rámci kraje.
- C.2 Výrazněji se podílet ve spolupráci s jednotlivými sportovními subjekty na pravidelné mediální podpoře tělovýchovných a sportovních aktivit.
- C.3 Spolupracovat s turistickými informačními centry měst a obcí, zejména v oblasti nabídky jednotlivých sportovních aktivit ve směru k veřejnosti.
- C.4 Využívat intenzivněji internetové informační zdroje na území JČK pro propagaci sportovních aktivit tělovýchovných a sportovních spolků.

- C.5 Podporovat rozvoj sportovních klubů, tělovýchovných a tělocvičných jednot se zvláštním zřetelem na jejich členskou základnu, jejich aktivity v rámci sportovní přípravy dětí a mládeže a organizace veřejně přístupných akcí i pro neorganizované zájemce.
- C.6 Zvýšit atraktivitu prostředí sportovních zařízení a vytvářet tak podmínky pro zvyšování členské základny v organizovaném sportu.
- C.7 Podílet se odborně a metodicky na návrzích koncepcí výstavby, údržby a provozu tělovýchovných a sportovních zařízení v jednotlivých městech a obcích kraje.

D. V oblasti vrcholového a výkonnostního sportu a v přípravě sportovních talentů

- D.1 Průběžně aktualizovat přehled zapojení jednotlivých sportovních svazů do systému postupových soutěží, který bude využit v rámci dotační politiky kraje zaměřené na vrcholový a výkonnostní sport.
- D.2 Ve spolupráci s příslušnými sportovními subjekty (TJ/SK) postupně vytvořit databázi základních škol, které mají ve svých školních vzdělávacích programech zakotvenu rozšířenou výuku tělesné výchovy.
- D.3 Podporovat v rámci krajských dotačních programů ty tělovýchovné subjekty, které se podílejí na činnosti sportovních škol a tříd s rozšířenou výukou tělesné výchovy.
- D.4 Podporovat systémové projekty národních sportovních svazů v oblasti výchovy talentované mládeže (akademie) na základě uzavřených memorand mezi Jihočeským krajem a příslušným národním sportovním svazem.
- D.5 Postupně rozšiřovat konkrétní sportovní akce pořádané v rámci přeshraniční spolupráce s regiony Horního Rakouska, Dolního Bavorska a dalšími zahraničními partnery.
- D.6 Organizačně i finančně zabezpečovat účast krajské reprezentace na letních i zimních Olympiádách dětí a mládeže organizovaných každoročně ve spolupráci s Českým olympijským výborem v jednotlivých krajích ČR.
- D.7 Podílet se ve spolupráci se Sportovní komisí Rady Jihočeského kraje a s Jihočeským všesportovním kolegiem na každoroční organizaci a vyhlašování ankety nejlepších sportovců kraje.
- D.8 Podílet se na budování sportovišť pro výkonnostní a vrcholový sport na území JČK včetně podílu na budování špičkových sportovišť pro jednotlivé druhy sportu.
- D.9 Podporovat pravidelné pořádání krajských přeborů a krajských výkonnostních soutěží s důrazem na ty, které se zaměřují ve větší míře na mládež a jsou přístupné i pro neorganizované zájemce.

E. V oblasti financování tělovýchovy a sportu

- E.1 Doporučovat orgánům obcí a měst při sestavování obecních rozpočtů v souladu s § 6 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu existenci samostatné kapitoly pro tělovýchovu a sport.
- E.2 Pravidelně každoročně vyhlašovat v souladu se schválenými „Zásadami Jihočeského kraje pro poskytování veřejné finanční podpory“ krajské dotační programy podpory sportu. Jejich zaměření nastavovat podle aktuální situace v oblasti sportu a v souladu s přijatými opatřeními tohoto

- Plánu a v návaznosti na programy státní podpory sportu.
- E.3 Současný finanční rámec podpory sportu z rozpočtu Jihočeského kraje navyšovat dle aktuálních priorit a potřeb v regionu, vyhodnocovaných ve spolupráci s městy, obcemi, sportovními organizacemi a poradními orgány.
 - E.4 Podporovat využívání formy záštity nejvyšších představitelů kraje nejen nad vrcholnými sportovními podniky, které se uskutečňují na území kraje (republikové, evropské a světové soutěže), ale i nad celokrajskými sportovními a turistickými akcemi pro širokou veřejnost.
 - E.5 Podporovat využívání formy mimořádných finančních i věcných darů nejúspěšnějším sportovním reprezentantům kraje a jejich případné přijetí nejvyššími orgány či představiteli kraje.
 - E.6 Podporovat formy předfinancování subjektů, které podávají projekty do oblasti sportu.
 - E.7 Podporovat využívání možnosti zákonodárné iniciativy krajských orgánů v oblasti financování tělovýchovy a sportu z celostátní úrovně (daňové zákony, investiční a neinvestiční dotace z úrovně MŠMT apod.).
 - E.8 Podporovat vydávání informačních materiálů propagujících nabídku pravidelné i nepravidelné turistické a sportovní činnosti pro veřejnost.
 - E.9 Doporučit možnosti a formy společenského (i jiného) oceňování dobrovolných funkcionářů, trenérů a cvičitelů z oblasti sportu a tělovýchovy.

6 PŘÍLOHY

(aktuální verze příloh jsou k dispozici na Oddělení mládeže, tělovýchovy a sportu OŠMT Krajského úřadu Jihočeského kraje)

Příloha č. 1: Sportovní orgány Jihočeského kraje

Příloha č. 2: Statistika členské základny sportů v JČK sdružených pod ČUS